

4. Моральний вимір економіки: соціальна відповідальність бізнесу та економічна ефективність : монографія / за ред. д-ра філос. наук, проф. Г. Ф. Хорунжого. – К. : УБС НБУ, 2009. – 255 с.

5. Свистунов С. Культура підприємництва (релігійно-культурний аспект) / С. Свистунов // Соціологія: теорії, методи, маркетинг. – 2002. – № 2. – С. 66-77. 6. Скоромович І.Г. Місце церкви в еволюції банківництва / І.Г. Скоромович // Фінанси. – 2004. – №1. – С. 34-50.

7. [file:///C:/Users/PPM/Downloads/binf\\_2012\\_10\\_12%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/PPM/Downloads/binf_2012_10_12%20(1).pdf)

[Електронний ресурс]

**Повисша Катерина**

студентка

**Грабовецький Олександр**

ст. викладач

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

## **ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ**

Правове регулювання – це здійснюване громадянським суспільством або державою за допомогою правових засобів, упорядкування, охорона та розвиток суспільних відносин.

Правове регулювання передбачає впорядкування, юридичне закріплення та охорону суспільних відносин шляхом застосування правових засобів. Сферою правового регулювання є ті суспільні відносини (економічні, політичні, культурні, національні, релігійні та інші), які потребують правового впливу. Ці відносини складають предмет правового регулювання.

Предмет правового регулювання – це конкретні вольові суспільні відносини, що регулюються правом чи об'єктивно потребують правового регулювання [4].

Питанням регулювання економічних процесів в Україні присвячено праці вчених-економістів і вчених-юристів, таких як Т.О.Гуржія, Ю.І. Крегула, О.В. Кузьменко, О.П. Рябченко та інших.

Економіка – це системний господарський комплекс, який включає взаємопов'язані ланки: суспільне виробництво, розподіл

матеріальних цінностей, обмін виробленого продукту і т.д. Незважаючи на те, що весь розвиток економіки відбувається відповідно до певних економічних законів, таких як, закон попиту і пропозиції, закон вартості, грошового обігу і т.д., наукою і практикою доведено, що без застосування методів регулювання економічних процесів неможливо досягнути її високого рівня розвитку [3].

Основними формами правового регулювання економічних процесів є : Конституція та закони України; укази й розпорядження Президента України; постанови та інші акти Верховної Ради; постанови та розпорядження Кабінету Міністрів, нормативно-правові акти центральних органів (міністерств, відомств); нормативні акти місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Основною правовою формою реалізації державної політики в різних сферах є затверджені Верховною Радою України загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, національно-культурного розвитку, охорони довкілля. Головною тенденцією розвитку законодавства про економіку стає комплексний характер регулювання суспільних відносин.

Важливими в системі правових приписів, що регулюють економічні відносини, є акти Президента України. Вони певною мірою заповнюють правовий вакуум у цій сфері діяльності, сприяють ринковим перетворенням, проведенню економічної реформи, виведенню економіки з кризи. Прикладом цього можуть бути Укази Президента України «Про додаткові заходи щодо залучення іноземних інвестицій в економіку України», «Про роботу місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіонів». Актами Президента України затверджують положення про відповідні органи управління та вирішують інші важливі питання в економічній сфері.

Питання здійснення економічної діяльності перебувають у полі зору міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, що тією чи іншою мірою мають відношення до сфери управління економікою, обласних і районних місцевих державних адміністрацій. Їх також розв'язують на рівні державних підприємств, їх асоціацій (об'єднань, комплексів).

Органи місцевого самоврядування здійснюють відповідні функції у сфері управління економікою. Вони управляють майном, що є в

комунальній власності, затверджують програми соціально-економічного розвитку, бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць, контролюють їх виконання, утворюють і ліквідовують комунальні підприємства, організації, здійснюють контроль за їх діяльністю [7].

У цілому весь процес регулювання економічних процесів в Україні зосереджено у Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України, до структури якого входять Департамент промислової політики (управління розвитку промисловості та управління розвитку галузей промисловості – відділ розвитку гірничо-металургійного комплексу та хімічної промисловості, відділ розвитку сільськогосподарського та тракторного машинобудування, відділ розвитку легкої та інших галузей промисловості), Департамент розвитку реального сектору економіки (відділ енергетичної політики та енергетичної безпеки, відділ розвитку транспортно-дорожньої інфраструктури, транспорту, та зв'язку, відділ аграрної політики, землекористування та продовольчої безпеки), Департамент державної регуляторної політики тощо. Разом з цим здійснюється регулювання профільними міністерствами за відповідними галузями.

Конституція України створила базу для подальшого розвитку економічних відносин у ринковому напрямі, зрівнявши всіх суб'єктів права власності перед законом. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності й господарювання, соціальну спрямованість економіки.

Згідно з Конституцією України тільки законами визначаються:

- права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина;
- засади використання природних ресурсів, виключної (морської) економічної зони, континентального шельфу, освоєння космічного простору, організації та експлуатації енергосистем, транспорту і зв'язку;
- основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення, засади регулювання праці і зайнятості, шлюбу, сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства; виховання, освіти, культури і охорони здоров'я; екологічної безпеки;
- правовий режим власності;
- правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання;

- засади зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності, митної справи;
- засади регулювання демографічних та міграційних процесів;
- організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби;
- організація державної статистики та інформатики тощо [1].

Виключно законами України визначаються: Державний бюджет України і бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори; засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків; статус національної валюти, а також статус іноземних валют на території України; порядок створення і погашення державного внутрішнього і зовнішнього боргу; порядок випуску та обігу державних цінних паперів, їх види і типи; порядок утворення і функціонування вільних та інших спеціальних зон, що мають економічний чи міграційний режим, відмінний від загального

Отже, ефективне правове регулювання забезпечує захист прав особистості, стабільність, порядок і організованість суспільства, реалізацію перспектив соціального та економічного розвитку.

#### **Список використаних джерел:**

1. Конституція України (чинна з 1996 р. зі змінами) // Офіційний портал Верховної Ради України.
2. М. В. Цвік, О. В. Петришина. Підручник “Загальна теорія держави і права” – Харків “Право”, 2011. – ст. 215-217
3. Крегул Ю.І. Правові основи державного управління економікою України : навч. посіб./ Ю.І. Крегул. – К. : КНЕУ. 2003. – С. 4.
4. Функціональне призначення правового регулювання // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. - Вип. 10. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001.– С. 27-35.
5. Функціональне призначення правового регулювання // Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку. Збірник матеріалів міжвуз. наук. студент. конфер. – Вип. 2. – К.: Київський університет права, 2002. – С. 43-46.
6. Способи правового регулювання як засіб підвищення його реальності // Законодавство України: проблеми та перспективи

розвитку. Збірник матеріалів міжвуз. наук. студент. конфер. – Вип. 3. – Київський університет права, 2002. – С. 31-34.

7. [http://www.ebk.net.ua/Book/law/bityak\\_admpu/part8/803.htm](http://www.ebk.net.ua/Book/law/bityak_admpu/part8/803.htm)  
[Електронний ресурс]

**Чобітько Олександр**  
студент  
**Грабовецький Олександр**  
старший викладач  
ВП НУБіП України «НАТІ»  
м. Ніжин

## **ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Важливим чинником побудови правової держави та економічно розвинутого суспільства в Україні є створення ефективного механізму системи державного управління, в якій в умовах ринкової економіки підприємства, їх об'єднання, установи та організації всіх форм власності, особливо у галузі сільського господарства, посідають особливе місце.

За умов соціально-економічних перетворень суспільства відбуваються певні зміни в методах управління підприємствами, установами, організаціями, які потребують відповідного правового врегулювання. Для підняття ефективності управління певним соціальним формуванням одним із найголовніших напрямів є створення організаційно-правових механізмів контролю, що обумовлюють поведінку і правомірну управлінську діяльність юридичних осіб, які посідають особливе місце в зовнішньому середовищі. Одним із важливих елементів механізму забезпечення прийняття та реалізації ним відповідальних управлінських рішень є певна соціальна, юридична, зокрема адміністративно-правова, відповідальність у галузі сільського господарства[4].

Адміністративна відповідальність є репресивним видом юридичної відповідальності і пов'язана із застосуванням уповноваженими державними органами і посадовими особами адміністративних стягнень до суб'єктів, винних у вчиненні адміністративного проступку у галузі земельних відносин. Вона є